

Пропозиції
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

до проєкту Закону України

«Про внесення змін до деяких законів України з метою вирішення питання зберігання та використання репродуктивних клітин загиблих/померлих учасників війни»

(назва законопроекту)

Народний депутат України: Мазурашу Г.Г.

(ініціатор(и) законопроекту)

реєстр. номер 10438 від «29» січня 2024 р.

Пропозиції надаються до першого читання

МОЗ не підтримує проєкт Закону

(чітка позиція ОБВ до законопроекту)

Міністерство охорони здоров'я України в межах компетенції опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України з метою вирішення питання зберігання та використання репродуктивних клітин загиблих/померлих учасників війни» (далі – проєкт Закону) та повідомляє.

Проєктом Закону пропонується абзац десятий частини першої статті 11 викласти у такій редакції:

«У період дії воєнного стану військовослужбовцям, визначеним у підпункті 1 пункту 1 статті 3 цього Закону, забезпечується безоплатне отримання медичної послуги, пов'язаної із реалізацією їхнього права на біологічне батьківство (материнство), зокрема на здійснення забору, кріоконсервації та зберігання їхніх репродуктивних клітин на випадок втрати репродуктивної функції при виконанні обов'язків із оборони держави, захисту Вітчизни та інших покладених на них обов'язків відповідно до законодавства у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. У випадку загибелі/смерті такої особи право на безоплатне збереження та використання (або передачу третій особі задля донорського штучного запліднення) збережених її репродуктивних клітин переходить до близьких родичів відповідної загиблої/померлої особи.»

Відсутнє чітке законодавче визначення статусу репродуктивних клітин, як об'єкту цивільних прав в Цивільному кодексі України. Як наслідок, ускладнено питання реалізації права особи передати на володіння, використання та розпорядження репродуктивними клітинами іншій особі шляхом оформлення заповіту та включення біологічного матеріалу до складу спадщини.

Крім того, не врегульовано питання розподілення репродуктивних клітин між родичами, а, враховуючи, що репродуктивні клітини зберігаються в єдиному контейнері, їх поділ між родичами може бути неможливий, що є додатковим аргументом необхідності закріплення неподільності біологічного матеріалу як речі у

и.

Водночас, проєкт Закону не вирішує питання правового статусу дітей, народжених після смерті особи з її репродуктивних клітин, зокрема: визнання батьківства, набуття громадянства, можливість отримання спадщини, можливість набуття особливого статусу (член сім'ї військовослужбовця), можливість отримання пільг та допомог від держави (пенсії у зв'язку з втратою годувальника тощо).

Проєктом Закону пропонується пункт 1 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» викласти у такій редакції:

«1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування, крім підпункту 3 пункту 2 цього розділу, який набирає чинності 1 січня 2030 року, та підпункту 2 пункту 3 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.».

Запропонована норма пропонує набрання чинності нормою щодо знищення репродуктивних клітин після смерті особи з 1 січня 2030 року, тобто репродуктивні клітини мають зберігатись до 1 січня 2030 року. При цьому, Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення права військовослужбовців та інших осіб на біологічне батьківство (материнство)» прийнято лише на період воєнного стану.

Оскільки, репродуктивні клітини пропонується зберігати до 1 січня 2030 року незалежно від припинення чи скасування воєнного стану, це вимагатиме додаткових витрат з Державного бюджету України на їх зберігання, оскільки Закон гарантує для цієї категорії осіб безкоштовне зберігання їх репродуктивних клітин. Проте, джерело покриття цих бюджетних видатків відсутнє.

Враховуючи вищевикладене, необхідне подання комплексного законопроєкту, який би врегулював питання передачі прав на репродуктивні клітини на випадок смерті особи, вирішення питання репродуктивних клітин після припинення або скасування воєнного стану, а також питання правового статусу дітей, народжених внаслідок застосування допоміжних репродуктивних технологій з репродуктивних клітин особи після її смерті.

З урахуванням вищезазначеного, повідомляємо, що проєкт Закону не підтримується.

(обґрунтування позиції ОБВ)

Міністр

Віктор ЛЯШКО

« » _____ 2024 р.

